

۱۴۳۸۹۲.

سلطه عملیات روانی

(بررسی عملیات روانی در جنگ‌ها ۱۹۹۱ نفت و ۲۰۰۳ سلطه)

گردآوری و تألیف:

بهرام رحمانی

انتشارات پشتیبان

تهران - پاییز ۱۳۹۵

سرشناسه	: رضائی، بهرام، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: سلطه عملیات روانی:
	بررسی عملیات روانی در جنگهای ۱۹۹۱ نفت و ۲۰۰۳ سلطه/گردآوری و تالیف بهرام رضایی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات پشتیبان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۴ ص.: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۱۵-۴۶-۶ ریال. ۱۲۵۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: بررسی عملیات روانی در جنگهای ۱۹۹۱ نفت و ۲۰۰۳ سلطه.
موضوع	: جنگ روانی
موضوع	: Psychological warfare
موضوع	: جنگ روانی -- ایالات متحده
موضوع	: Psychological warfare -- United states
موضوع	: جنگ روانی -- نمونه پژوهی -- ایالات متحده
موضوع	: Psychological warfare-- Case studies -- United states
موضوع	: جنگ روانی -- تاریخ -- قرن ۲۱م.
موضوع	: Psychological warfare -- History-- 21st century
رده بندی کنگره	: UB ۳۷۵/۸ س ۸/۱۳۹۵
رده بندی دیویی	: ۶۴۱/۸۳۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۳۹۱۵۴۷

نام کتاب: سلطه عملیات روانی

(بررسی عملیات روانی در جنگهای ۱۹۹۱ نفت و ۲۰۰۳ سلطه)

گردآوری و تالیف: بهرام رضایی

ناظر ویراستار: سیدابراهیم آشتیانی

ویراستار: مرتضی چشمه نور

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۵

ناشر: انتشارات پشتیبان

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۵۰۰۰ ریال

تلفن تماس: ۶۴۲۳ - ۸۶۰۳ - ۰۲۱ تلفکس: ۶۴۲۸ - ۸۶۰۳ - ۰۲۱

سامانه پیام کوتاه: ۱۳۹۳ ۱۰۰۰

صندوق پست الکترونیک: Pub.Poshtiban@chmail.ir

تارنمای انتشارات پشتیبان: www.PoshtibanPress.ir

■ فروش اینترنتی (سراسر کشور): وبترین انتشارات پشتیبان در

تارنمای خانه کتاب www.ketab.ir

فهرست مطالب

فصل	عنوان
	فصل اول - کلیات
۲۹	فصل دوم - عوامل روان شناختی
۵۲	فصل سوم - روند اقدامات عملیات روانی
۹۸	فصل چهارم - تبلیغات در خدمت عملیات روانی
۱۳۸	فصل ششم - مصداق های عینی

با شکل گرفتن اولین اجتماعات بشری پدیده جنگ نیز همواره به نوعی گریبان گیر انسان بوده است. با در نظر گرفتن این موضوع که انسان موجودی است ترکیب شده از جسم و جان، لذا تأثیر پذیری و غلبه بر بعد دیگر وجودی انسان یعنی روح، در جنگ میان دو طرف، از دور زمان همواره دارای اهمیت خاصی بوده است، بطوری که در هر جنگی طرف مقابل سعی بر آن داشت که علاوه بر غلبه بر بعد فیزیکی و جسم انسان‌ها، بعد روانی و روحی او را به تسخیر در آورد و برای این منظور از روش‌های مختلفی نیز بهره می‌جسته است. به طوری که به جرأت می‌توان گفت هر زمان که پیروزی فیزیکی بدون پیروزی روح و روان حاصل می‌شد، این فتح و نصرت دوام و قوام چندانی نداشت و یا به راحتی بدست نمی‌آمد. امروزه نیز گرچه فن آوری نظامی برای قدرت نمایی و کسب پیروزی ابزار کار آمده است، اما استفاده از فن آوری مدرن از یکسو و پیشرفت‌های انسانی و ارتباطات فراگیر جبهه با پشت جبهه و در نتیجه ایجاد نوعی به هم پیوستگی و عدم تفکیک خطرناک و اور جبهه با آنچه اصطلاحاً پشت جبهه اطلاق می‌شود، ضرورت بهره‌گیری از ابزار و امکاناتی را مطرح می‌سازد که ابزار حوزه عملیات نظامی و کشتن نیروهای جنگ‌جو خلاصه نشده است و عمومیت مبارزه در تمام صحنه‌ها، به عنوان یک اصل مطرح می‌سازد. طبیعی است که جنگ روانی و عملیات روانی مناسب‌ترین کاندیدا برای پیگیری این راهبرد است.

ایالات متحده در سه جنگ اخیر خود از دهه ۹۰ بدین سویه، طیف قابل ملاحظه‌ای از ابزار عملیات روانی رسانه‌ای استفاده کرده است و دیگر دولت‌ها نیز با توجه به توانایی‌ها و منابع خود از این ابزار مدد جسته‌اند. در جنگ اکتبر ۲۰۰۱ افغانستان و سقوط طالبان، آمریکایی‌ها با بهره‌گیری از جریان قومی رسانه‌ای و با اتخاذ رویکردهای ویژه خود عملیات روانی خاصی را به نمایش گذاردند. آنها از سری موشک‌های کروز را از آسمان بر مردم افغانستان و چریک‌های طالبان می‌ریختند. و از سوی دیگر با هواپیماهای خود آذوغه و حتی اسباب بازی و رادیو بر سر مردم می‌ریختند؛ ولی بیشتر در رسانه‌ها، صحنه‌های کمک‌های اقتصادی را با هواپیما بر سر مردم می‌ریختند، را یخش می‌کردند. آمریکایی‌ها با عملیات روانی این امر را القا کردند که تمام کشورهایی که با آمریکا سازگاری دارند، (از جمله ایران، عراق و کره شمالی که از طرف بوش محور شرارت نامیده شدند) دشمنان مردم سالاری هستند و با ترویج و حمایت از تروریسم در

صحنه بین المللی نه تنها خطری برای منافع حیاتی ایالات متحده محسوب می شوند بلکه خطری برای جامعه بین المللی اند.

هر چند عملیات روانی از دیرباز در هر دو سطح تاکتیکی و عملیاتی جنگ کاربرد داشته است؛ اما پیامدهای این عملیات ها را باید در سطح کاربردی جست و جو کرد. در عملیات های طوفان صحرا و سپر صحرا، قدرت نیروهای ائتلاف و دیدگاه مساعد منطقه ای - جهانی نسبت به آنها را باید محورهای راهبردی به حساب آورد. اطلاعات و اخبار منفی به منزله تهدیدی علیه این محورها، می توانست تاثیرات نامطلوب بسیاری بر کل عملیات بر جای گذارد. به همین ترتیب تلاش های آمریکایی ها برای به کارگیری اطلاعات و اخبار از طریق یک رشته عملیات های روانی منسجم تاثیرات راهبردی مهمی بر عراق تحمیل کرد. عملیات روانی در تونل صحرا و سپر صحرا، به نحو موثری اقدامات مربوط به برنامه های رادیویی، بلندگوها، پخش اعلامیه ها از راه هوا، اسرأ جنگی دشمن را با یکدیگر تلفیق کرد. تاثیر تو امان این در سال ۲۰۰۳ میلادی، علیرغم مخالفت شدید افکار عمومی جهان و اکثریت کشورهای عضو سازمان ملل، عملیات نظامی علیه کشور مسلمان عراق تحت عنوان «بیابان آزادی» به سرکردگی ایالات متحده آمریکا و با همکاری نزدیک و تنگاتنگ دولت بریتانیا انجام شد. ۲۰ روز رژیم بعث عراق به رهبری صدام حسین سقوط و این کشور به اشغال نظامی نیروهای موثلف درآمد. بر رزی نیروهای ائتلاف در نبرد با عراق، اذهان و افکار ناظران را به چگونگی پیروی به عوامل موثر در پیروزی معطوف کرد. علل موفقیت نیروهای ائتلاف در نبرد با رژیم بعث چه بود؟ علل موفقیت را در کجا باید جست؟ این پژوهش درصدد آن نیست که به بررسی تمامی ابعاد و زوایای این امر پردازد، بلکه به چگونگی جنگ های آینده نسبت به جنگ های سنتی و بررسی نقش و چگونگی تاثیر فناوری نرم در پیشبرد و موفقیت آن در جنگ های آینده می پردازد. در این پژوهش برای سوالات بالا از زاویه، فناوری نرم پاسخ زیر ارایه شده است: فناوری نرم در موفقیت استراتژی نظامی ایالات متحده نقش اساسی دارد، البته این نقش بدان معنی نیست که تاثیر سایر عوامل و ابعاد نادیده گرفته شود.